

PRZEGLĄD

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Pismo bezpłatne, wychodzące dwa razy na tydzień
przy
DZIENNIKU WARSZAWSKIM.

N^{ER} 66.

WARSZAWA.
NIEDZIELA. — d. $\frac{9}{21}$ Sierpnia 1853 roku.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA PIERWSZEGO,

Cesarza Wszech Rosji, Króla Polskiego.

it. d., it. d., i. d. t.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy potrzebę zastosowania prawideł karności domowej więzienniej, objętych postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 10 (22) lipca 1842 roku, do obowiązującego teraz w Królestwie kodeksu kar głównych i poprawczych, tudzież przepisów pod tym względem w Cesarstwie istniejących, na przełożenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Komisji Rządowej Sprawiedliwości, Rada Administracyjna Królestwa postanowiła, i stanowi co następuje:

T Y T U Ł I.

Rozporządzenia ogólne.

Artykuł 1. Każdy więzień, bądź to jako obwiniony w domu badań zatrzymany, bądź też jako osadzony, do jakiegokolwiek miejsca kary odesłany, ulega oddzielnej karności więzienniej, stosownie do przepisów, poniżej określonych.

Art. 2. Dotychczasowe komitety więzienne zostają uchylone, a karność więzienna utrzymywana i wykonywana jest przez nadzorcę więzienia, pod zwierzchnictwem właściwego sądu w domach badań, a rządu gubernjalnego lub naczelnika powiatu w zakładach karnych, w miarę tego, jak zakłady karne w miejscach urzędowania rządów gubernjalnych lub naczelników powiatowych są pomieszczone.

Art. 3. Sąd deleguje raz na zawsze jednego sędziego z kompletu swego, a rząd gubernjalny, radcę kierującego wydziałem policyjnym do czuwania nad ściśłym i sprawiedliwym wykonaniem przepisów karności, naczelnik zaś powiatu sam tego przestrzega, z tym zastrzeżeniem, że w razach ważniejszych przestępstw ze strony więźni, jako i nadużycia ze strony nadzorcę, sędziego i urzędnik administracyjny winien jest przedmiot taki wnieść pod decyzję kolegjalną władzy, do której należy.

Art. 4. Niewolno jest więźniom znosić żadnych zażaleń na piśmie do jakiegobądź władzy.

Wszelkie skargi lub prośby winien ustnie przedstawiać delegowanemu sędziemu, radcy gubernjalnemu lub naczelnikowi powiatu, którzy, w miarę ważności przedmiotu, przyjmą więźnia do protokółarnego zeznania i zeznanie takowe do decyzji swój zwierzchniej władzy przedstawiają.

Art. 5. Zakazuje się gromadnego zanoszenia skarg lub prośb przez więźni, a tembardziej głośnego i grożącego dopominania się o to, do czego sądzą mieć prawo, lub z powodu krzywdy sobie wyrządzonej. Pragnący zanieść prośbę, winien upraszać nadzorcę o zaproszenie do więzienia sędziego, radcy gubernjalnego lub naczelnika powiatu, dla wystąpienia przedstawienia jego, albo też o dozwoleństwo, aby za bytności jednego z tych urzędników w więzieniu, mógł prośbę swą ustnie przedłożyć; dopóki mu toż pozwolenie przez delegowanego udzielone nie zostanie, winien zachować milczenie.

Art. 6. W więzieniach, w których są osadzeni obwinieni i osądzeni winowajcy, tudzież w tych, które się znajdują w innych miejscach, jak w miastach gubernjalnych lub powiatowych, będzie zawsze sędzią z miejscowego sądu delegowanym do czuwania nad utrzymaniem karności więzienniej.

Art. 7. Nadzorca więzienia zostaje pod bezpośrednim zwierzchnictwem delegowanego, pod względem wykonywania karności więzienniej, i w każdym wątpliwym razie odwoływać się winien do jego decyzji względem zrozumienia i wykonania przepisów, niniejszem postanowieniem objętych.

T Y T U Ł II.

Obowiązki osób w domach badań, lub w więzieniach karnych osadzonych.

Art. 8. Każdy więzień, bądź obwiniony, bądź też osadzony, winien jest posłuszeństwo nadzorcę i wszystkim innym urzędnikom i oficielom więziennym. Nie powinien dopuszczać się zachwalstwa, krynabności, obelg słownych lub czynnych, tém mniej porywać się na strażników, lub inne osoby dozór więzienny mające; w razie doznanych pokrzywdzeń ze strony osób, do służby więzienniej należących, może uwięziony zanieść zażalenie do władzy nad zakładem przełożonej, lecz nigdy czynów, ani słów zachwałych, dopuszczać się nie powinien.

Art. 9. Każde uwięzienie, czy to nastąpiło w celu wybadania obwinionego, czy też skutkiem skazania go na karę, znoszone być powinno przez uwięzionego z pokorą, jako wypełnienie woli prawa. Głównem przeto wykroczeniem każdego uwięzionego będzie wszelkie usiłowanie dokonania wyłomu i ucieczki, które karane będzie czy skutek nastąpił lub nie, byleby zamiar był dostatecznie wykazany.

Art. 10. Gdy skutkiem każdego uwięzienia jest przerwanie wszelkich stosunków uwięzionego ze znajomymi, krewnymi, lub innymi osobami, nie może przeto więzień mieć styczności z takimi osobami bez wyraźnego pozwolenia władzy nad zakładem przełożonej. Tajne znosze

nie się z kimkolwiek za pośrednictwem pisma, znaków lub osób, bądź to do służby więziennej należących, bądź obcych jest surowo wzbronione.

Art. 11. Ze współwięzionymi zachować się powinien uwięziony zgodnie, spokojnie i względnie, nie dopuszczać się obelg czynnych lub słownych i wrazie doznanych jakich nieprzyjemności lub pokrzywdzeń z ich strony, nie wymierzać samemu sobie sprawiedliwości, ani wywieść zemsty, lecz zanościć skargę do nadzorca.

Art. 12. Uwięziony poprzestać winien na żywności i przedmiotach wygody, dostarczanych sobie stosownie do przepisów; zakazane jest wszelkie usiłowanie otrzymania przedmiotów niedozwolonych za pośrednictwem strażników lub osób obcych. Wrazie tajnego dostarczania takowych, rzecz przyniesiona, zostanie zabrana i oddana na korzyść szpitali, lub innych zakładów dobroczynnych.

Art. 13. Każdy aresztowany, czy na osobności, czy wspólnie z innymi osadzony, powinien się zachować spokojnie i przyzwoicie, nie robić żadnych hałasów ani krzyków, nie sztukać ani śpiewać, nie grać na żadnym instrumencie, ani żadnym innym sposobem spokojności i porządku więziennego naruszać.

(Dokończenie nastąpi).

KONWENCJA POCZTOWA

ZAWARTA POMIĘDZY

NAJJAŚNIEJSZYM CESARZEM WSZECH ROSJI

Najjaśniejszym Królem Pruskim

24 grudnia 1851 (5 stycznia 1852).

(Dalszy ciąg).

W Rosji na wszystkich listach i adresach, zaraz przy ich oddaniu kładziony będzie także stępel kantoru pocztowego odsyłającego z oznaczeniem miejsca i dnia odesłania; w niedostatku zaś takiego stępla, dozwala się nadpisywać miejsce i datę oddania listu. Na listach przechodzących wagą 1° I, rzeczywista ich waga wypisuje się czytelnie na adresie.

Art. 33. Przyjmowanie i oddawanie listów i posyłek, zapakowywanie i opieczętowywanie tychże odbywa się w obu Państwach na zasadzie istniejących tam przepisów.

Przy przyjmowaniu listów, waga ich, tak w urzędach pocztowych Rosyjskich, jako i Pruskich, kładzie się podług wagi Pruskiej. Posyłki zaś w Rosji ważą się na wagę Rosyjską, a w Prusiech na wagę przepisaną dla wewnętrznych poczty ciężkich Pruskich.

Art. 34. Korespondencja listowa i posyłkowa, która będąc otrzymaną w miejscu przeznaczenia, dla jakiegokolwiek przyczyny nie mogła być doręczoną adresantom, tą samą drogą, jaką nadeszła, odesłaną będzie w to miejsce skąd wyszła.

Jeżeli adresat niechofał przyjąć listu lub posyłki, natenczas zwrot nastąpić powinien niezwłocznie. Jeśli zaś wydanie listu lub posyłki wstrzymane zostało, z powodu niewyszukania adresata, w takim razie powinny one być zwracane najpóźniej w przeciągu 2 miesięcy, licząc od dnia otrzymania ich w miejscu przeznaczenia.

Dla listów i posyłek z nadpisem (poste restante) termin ten przedłuża się do 3 miesięcy, licząc od dnia otrzymania. Data otrzymania ta-

kich listów lub posyłek zapisuje się zaraz na odwrotnej listu stronie, lub na przyłączonym adresie. W każdym razie przyczyna niedostawienia wyrażoną być powinna na adresie.

Art. 35. Za odesłanie napowrót korespondencji listowej której nie można było doręczyć adresatom, nie będzie liczone osobne porto. Jeżeli listy takowe były przy wystaniu frankowane, to za odesłanie ich napowrót, żadnej nie liczy się opłaty; jeżeli zaś one przy wysyłaniu nie były frankowane, tedy przy odsyłaniu ich napowrót liczy się tylko to porto, jakie zarząd pocztowy, pod którym zostaje kantor pocztowy, który je wysyłał, policzył przy ich wysyłaniu na rachunek innego zarządu pocztowego.

Lecz za zwracane posyłki, których nie można było doręczyć adresatom, liczy się całkowite porto do miejsca przeznaczenia, jakoby przypadło do ściągnięcia od adresata, wraz z opłatą celną, a nadto całkowite porto za odesłanie napowrót do miejsca, skąd posyłka wyszła.

Wrazie niewyszukania oddawców lub niedostatecznej wartości zwróconej posyłki dla pokrycia kosztów portoryjnych i celnych przez jej sprzedanie, tak, że brakujące pieniądze przypadłyby na rachunek tego zarządu pocztowego, w którego zawiadywaniu zostaje miejsce skąd wyszła posyłka, porto przypadające na korzyść zagranicznego zarządu pocztowego, podług poprzedniego wzajemnego zgodzenia się, kasuje się całkiem albo w części. Przy zwrocie frankowanych do miejsca zagranicznego posyłek, które według przepisów celnych jednego z obu Państw, nie mogą być dopuszczone w granicę tegoż, a stąd przez komorę celną nie przepuszczają się, będzie zwracane porto zagraniczne.

Art. 36. Listy i posyłki mylnie nadesłane, powinny być niezwłocznie odsyłane do właściwego miejsca ich przeznaczenia, gdzie za nie pobierać się będzie ta tylko portorja, jakaby się należała za niemylne przesłanie.

Art. 37. Za otwarte ceduły posyłane na prośbę oddawców listów rekomendowanych, lub takichże posyłek, dla otrzymania wiadomości o dokładnem przesłaniu i doręczeniu tych ostatnich, pobiera się od proszących, całkowite porto listowe pojedyncze, aż do miejsca przeznaczenia. Jeżeli w skutek takowych ceduł, za których dokładne załatwienie i odesłanie napowrót, odpowiednie urzędy pocztowe ręczą nawzajem, okaże się, że przy przesyłaniu kwestjonowanych przedmiotów, zaszyły uchybienia, to zarząd pocztowy, pod którego zawiadywaniem uchybienia te zaszyły, zwróci porto, opłacone za wysłanie ceduły. Odsyłanie napowrót tych ceduł odbywa się w każdym razie, bez ściągania portorji, z nadpisem: „Postsache“. Ceduły urzędowe (ex officio) powinny być także niezwłocznie załatwione i napowrót odesłane. Za przesyłanie ich na obie strony nie pobiera się porto.

Art. 38. Korespondencja NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA WSZECH ROSJI, oraz Członków NAJJAŚNIEJSZEJ JEGO RODZINY z jednej strony, a Najjaśniejszego Króla Pruskiego, Członków rodziny Królewsko-Pruskiej, oraz Rodzin panujących tych Państw, które należą do zarządu pocztowego Pruskiego z drugiej strony, przesyłaną będzie bez opłaty porto.

Korespondencja służbowa pułków Rosyjskich z ich szefami honorowymi Pruskimi, równie jak pułków Pruskich z ich szefami honorowymi Rosyjskimi, jest także wolną od opłaty porto.

Oprócz tego, korespondencja czysto urzędowa między obustronniemi władzami państw, w których znajdują się kantory pocztowe Pruskie,

posyła się bez ściągania porto. Lecz każdy odsyłany bezpłatnie pakiet rządowy, powinien być zapieczętowany rządową pieczęcią, a na adresie, oprócz nadmienia, że pakiet jest urzędowy, powinno być wyrażone nazwisko tej władzy, od której wyszedł.

(Dalszy ciąg nastąpi).

ROZBIÓR CHEMICZNY GRUNTÓW.

(Wyjątek z dzieła Cours élémentaire d'Agriculture).

par J. Girardin et A. du Breuil.

Jeżeli zmysły lub środki czysto mechaniczne są dostateczne dla poznania głównych cech fizycznych gruntów, to jednakowoż niebędą dostateczne do poznania wewnętrznego składu gruntów t. j. natury i stosunków związków chemicznych składowych. Chcąc zaś je poznać, potrzeba koniecznie zastosować sposoby jakich nas uczy chemia, t. j. potrzeba użyć tego co nazywamy *rozbiorem chemicznym*.

Sztuka rozbioru chemicznego gruntów, należy do najdelikatniejszych działań chemii gdy jej chcemy nadać dokładność i akuratność jakich wymagają wszelkie prace laboratoryjne. Lecz szczęściem dla rolnika, wypadki przybliżone są zwykle dostateczne, wreszcie jeżeli potrzeba koniecznie dokładnie dowiedzieć się o składzie i naturze ciał składowych gruntu, każdego czasu można się udać do chemika z powołania lub farmaceuty.

Ograniczymy się tu podając sposób prosty i mało kosztowny, a mogący być użyty przez każdego z gospodarzy rolnych do otrzymania potrzebnych wiadomości o składzie chemicznym ziem ornych.

Dzisiaj gdy tyle ukształconych właścicieli ziemskich zamieszkuje swe posiadłości, poświęcając czas wolny od zatrudnień doglądaniu prac na swoich folwarkach, próby chemiczne ziem mogłyby i powinny być przez nich uskuteczniane. Stałoby się tym sposobem użytecznymi i pomogłoby swym dzierżawcom w polepszeniu gruntów a tym samym w podwyższeniu ich wartości.

Przed rozpoczęciem rozbioru chemicznego gruntu, trzeba się zastanowić nad jego własnościami fizycznymi. Wzrok i dotykanie są dostateczne dla rozpoznania czy ziemia piaszczysta czy też gliniasta; odcień biały ziemi wapiennej lub gipsowej; odcień czerwony, zawierający wiele żelaza; odcień ciemny przybliżony do torfu ziemi bogatej w szczątki roślinne i t. p., są znaki na których żaden gospodarz praktyczny omylić się nie może.

Gdy pola składające posiadłość mają rozmaite wejście, koniecznym jest wtedy wziąć z osobna tyleż rozmaitych próbek i powiększyć liczbę rozbiorów chemicznych. Często nawet dla tegoż samego pola niedostateczny jeden rozbiór, albowiem zdarza się, iż natura gruntu różni się w bardzo małych odstępach, o kilka metrów od żyły wapiennej, może się znaleźć żyła zupełnie wapna nie zawierająca, lecz i wtedy wprawny rolnik przez prosty przegląd powierzchni swego gruntu może się przekonać, o zmianach jego natury, którą łatwiej jeszcze dostrzedz można w sposobie zachowywania się gruntu przy orce lub innych pracach uprawy rolniej, lub nawet po samych zmianach w roślinności.

Potrzeba więc, wybrać próbki we wszystkich częściach gruntu,

gdzie można ujrzyć zmianę w składzie chemicznym, oznaczywszy każdą z nich numerem i odnosząc je na szkic wyobrażający część tegoż gruntu.

Po rozbiore oznacza się szczegółowo na owym planie, wypadki z doświadczeń tym sposobem otrzymuje się plan dokładny zmian w naturze gruntu.

Wrazie nawet gdy grunt zdaje się być wszędzie mniej więcej jednakowej natury, dobrze jest wybrać na różnych punktach powierzchni, cząstki ziemi w głębokości na jeden decymetr (a) około po 100 gramów a te zmieszawszy, otrzymuje się dopiero próbka średnia. Oddziela się od próbki kamienie i gruby zwir, których ilość potrzeba oznaczyć, a nawet osobno zachować chcąc oznaczyć ich naturę. Przedewszystkiem trzeba sprowadzić ziemię, którą chcemy badać do jednakowego stopnia suchości, bo nawet wtedy gdy zdaje się być suchą w dotknięciu zatrzymuje wodę wewnątrz zawartą w stosunkach często zmiennych, a którą działaniem ciepła oddać można. Najprościej uskutecznia się to, umieszczając ziemię do osuszenia na miseczce porcelanowej i ogrzewając lampką spirytusową, przytém umieszcza się w środek ziemi mały termometr, który służąc do jej mieszania, oznacza zarazem temperaturę a ta nie powinna przechodzić + 150 do 160°C. W braku termometru, umieszcza się na spodzie miseczki, kawałek drzewa białego lub kawałki słomy, które nie powinny zbrunatnieć. Osuszenie to odbyć się jeszcze może dobrze i w piecu od pieczenia chleba z którego już chleb wyjęto, a który już nie jest dość gorący, by spalić kawałki słomy, które się

rzucą dla próby. Gdy ziemia po kilku godzinach nie traci na wadze, co się poznaje, ważąc je po kilkakrotnie w odstępach od 15—20 minut, wtedy przestaje się ją ogrzewać, albowiem straciła prawie całą ilość wody w niej zawartej. Zresztą małej jest wagi oznaczenie jej ilości. Głównie potrzeba wszystkie ziemie tak osuszyć by były jednakowo suche.

Przy poznawaniu ziemi głównie oznaczyć potrzeba odpowiednie stosunki piasku, gliny, wapienia, soli rozpuszczalnych i materji organicznych.

Pierwsze działanie dąży do oddzielenia jednych od drugich; *zwiru, piasku średniego, grubszych szczątków organicznych, ziemistych osadów, i materji rozpuszczalnych* składających ziemię, a to uskutecznia się:

1. Gotując przez godzinę 100 gramów wysuszonej ziemi w 500 gramach wody czystej, a lepiej destylowanej; wylewa się wszystko na sitko blaszanne z otworami średnicy $\frac{1}{3}$ milimetra; przytém porusza się dobrze ziemię pośród wody, aby wszystkie cząstki drobne przeszły przez sitko, a tylko zwir, piasek średniej wielkości i grubsze cząstki organiczne zostały na nim.

2. Oddziela się te o 3 ciała rozrabiając je w naczyniu z wodą; szczątki organiczne będące zwykle ziarnkami ziół i małymi utómkami korzeni i łodyg wypływają na wierzch, jako lżejsze i mogą być zdjęte warząchawką, ususzone ważą się. Piasek i zwir wrzucą się do sitka z otworami o 3ch milimetrach średnicy. Piasek przechodzi a zwir zostaje na sitku, suszy się jedno i drugie, następnie z osobna ważą.

(Dokończenie nastąpi).

(a) Wybiera się po orce, nim pole zostanie nawiezione.

